

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

Cene inseratov: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—
četrt strani Din 500.—, 1/2 strani
Din 250.—, 1/4 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Španija uči.

Španska žaloigra traja naprej ter noče hiteti h koncu. Ogromna je škoda, ki jo je povzročila državljanska vojna ter jo še povzroča. Mnogo se ugiba po svetu o vzrokih te strahovite žaloigre. Odgovori, ki sledijo temu vprašanju, so različni po raznolichnosti načel, po katerih se razmere na svetu presojujejo. Iskreni katoličani v Španiji s svojim cerkvenim voditeljem toledskim kardinalom na čelu pa obračajo pogled na znotraj, v dušo španskega naroda, ter iz tega notranjega vidika presojuje dogodke, njih vzroke in njih končni smoter. Toledski nadškof kardinal Goma y Tomas o tej velevažni zadevi razpravlja v svojem pastirskem listu, ki ga je nedavno izdal. Njegova beseda je namenjena španskemu ljudstvu v pouk, tolažbo in spodbudo, ostalemu svetu pa v svarilo.

»Spreminjajo se časi«, tako govori kardinal v tej poslanici, »kar pa se ne spreminja, je večna božja pravica in nepopravljena človeška moralna beda, odpad ljudi od Boga na eni strani, kazen božja na drugi strani. Božja previdnost pa je toliko dobrotljiva, da kaznuje narode tako, da jim pomaga vrniti se na pot, s katerega so zašli. Izrecimo torej javno spoved Španije in če spoznamo, da je narodna vest obremenjena z grehom, priznajmo odkrito, da je Bog poslal to strašno vojno kot sredstvo našega poboljšanja.« »Španski narod«, tako nadaljuje kardinal, »je globoko moralen, toda bolj iz pradedne dedščine, kot pa iz čuvstva, ki izvira iz globoke vere. Tako se je moglo zgoditi, da je odstranjenje Boga iz javnega življenja za mnoge bilo osloboditev od neznosnega stoletnega jarma. Ni več Boga: so ljudje govorili. Španska je nehala biti katoliška: je svečano izjavil v parlamentu neki narodni zastopnik.

Komunistična agitacija se je razvijala na vso moč, na ves glas in z vsemi sredstvi. Državna oblast je s polnimi jadrji zaplula v materialistične vode. Krščanska zavest ljudstva pa je v tem nevarnem času spala. Brezbožni časniki, knjige in listi so preplavili državo, narod je mislil, da je v njih sama resnica, toda pil je iz njih samo strup. Narod ni imel merila in nadzora krščanske resnice, ki je ni spoznal ali pa povse pozabil. Postal je plen materializma, ki na svoj način izoblikuje mišljenje in življenje. Postal je žrtev kolektivne zmote, pripravljen na vsak zločin. Izvršil se je službeni odpad od vere od strani drž. oblasti in širokih ljudskih množic, ki so uzakonile odpad oblasti! Bog naših razumnikov in vojakov, svetnikov in umetnikov, zakonov in ustanov,

stolnic in bibliotek je bil izgnan iz Španije. Država brez Boga, šola brez vere, civilna ženitev, Bog izgnan iz sodišč in tržišč, božje hiše izropane in opustošene. Bog je prenehal biti oče in gospodar našega naroda. In radi odpada državne oblasti in širokih narodovih slojev pačec našega socialnega življenja.«

Spoved španskega naroda zaključuje g. kardinal z opominom in prošnjo, naj narod sprejme bratomorno vojno kot kazen za grehe in nagib za pravo ljudsko pokoro ter naj ne izgubl upanja, ker Bog je s Španijo, ki ima neusahljiv vir, iz katerega more črpati sile, da popravi zamude in izgube zadnjih desetletij; nova Španija se snuje na zgledu junakov in krvi mučenk. Ta javna spoved Španije pred vsem svetom, izrečena od najpristojnej-

V NAŠI DRŽAVI.

Trije senatorji. Pucelj, dr. Kramer, dr. Marušič so bili izvoljeni za senatorje, ko je vladal najhujši JNS pritisk na naše ljudstvo ter je bila svoboda najbolj potlačena. Županska zveza je na svojem zborovanju v Ljubljani 15. aprila 1937 pozvala te tri gospode, da se odpovedo svojim senatorskim mestom. Poziv je stvarno povse upravičen. Ako ti gospodje, ki se v Belgradu kažejo kot zaupnike našega ljudstva, v čigar imenu baje govorijo, res imajo zaupanje ljudstva, se jim pri volitvah ne more nič zgoditi. Če se pa volitev bojijo, dokazujejo, da se ljudstva bojijo. Je sicer res, da je strah začetek modrosti; toda povsod se ta izrek ne obistinuje.

Narod bo govoril, tako piše »Kmetijski list« (21. aprila). Narod je že govoril pri občinskih volitvah leta 1936. Govoril je tako, da so gosposki in kmetijski JNS-arji onemeli. Pri prihodnjih volitvah pa bo tako krepko govoril, da bodo ti in slični ljudje ostali ne samo brez glasu, marveč tudi brez življenja.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Obiski državnikov v Italiji. Avstrijski zvezni kancler dr. Šušnik se je pripeljal z vlakom v Benetke 22. aprila, kjer ga je že čakal Mussolini in italijanski zunanji minister grof Ciano. Kancler je bil v Benetkah slovesno sprejet med sviranjem obeh državnih himn, z zastavami in s častno vojaško četo. Po sprejemu so se

šega njenega činitelja, je glasen memento za svet, zlasti za katoličane po raznih državah. Kdor noče, da komunistično seme vzkljuje, vzraste in rodi sad, mora sejanje takega semena preprečiti ali pa seme takoj zatreči. Ne sme tudi dovoliti, da se pripravi zemlja za sprejem tega strupenega semena. Priprava za komunizem, tako z vso odločnostjo poudarja Pij XI. v svoji okrožnici o komunizmu, je liberalizem, je lažljivo svobodomiselnost in naprednjaštvo s svojimi časniki in organizacijami. Liberalizem je zakrit, pa nič manj zagrizen sovražnik krščanstva. Kjer se borba zoper liberalizem opušča, je bitka zoper komunizem izgubljena. Najkrepkejša obramba zoper grozečo nevarnost komunizma je celotno krščanstvo, ki obvladuje srca in vse javno življenje ter s svojimi moralnimi načeli, osobito z načelom pravičnosti in ljubezni, urejuje sožitje med posamezniki in stanov.

državniki odpeljali v palačo dožev, kjer so se vršila posvetovanja. Dr. Šušnik je zapustil Benetke 23. IV. zvečer. Namen beneškega sestanka bi naj bil ta, da bo Avstrija tudi za bodočnost igrala vlogo nepristranosti med Italijo in Nemčijo. — V Rimu in Neapolju se je mudil zadnje dni pruski ministrski predsednik general Göring. Imel je sestanek z Mussolinijem v Rimu. Göringov obisk Italije bi naj veljal ublaženju spora, ki se vedno bolj pogloblja med Berlinom in Vatikanom, ker se Hitlerjeva Nemčija ne drži konkordata s sv. stolico in odvzema ter gazi vse pravice nemških katoličanov.

Obisk italijanskega zunanjega ministra v Albaniji na vidiku. Prve dni v maju bo obiskal italijanski zunanji minister grof Ciano albansko prestolico Tirano. Albanski kralj Zogu se bo baje poročil z neko bogato italijansko meščanko.

Zastopnika Turčije v bolgarski prestolici. Zadnjič smo poročali, kako sta obiskala Belgrad turški ministrski predsednik Ineni in zunanji minister Aras, ki sta se mudila tudi nekaj dni ob našem Jadranu. Na povratku iz Jugoslavije sta se ustavila zastopnika Turčije v bolgarskem prestolnem mestu v Sofiji, kjer ju je sprejel v avdijenco kralj Boris in sta se razgovarjala z bolgarskimi vodilnimi državnikl. Namen tega obiska je bil: sklep prijateljske pogodbe med Turčijo in Bolgarijo ter pristop Bolgarije k Balkanski zvezi.

Poljski zunanji minister v Bukarešti. V romunsko prestolico v Bukarešto se je pripeljal 22. aprila zunanji minister Poljske Beck. Obisk je trajal tri dni. Za bivanja v Bukarešti je imel poljski državnik razgovore s predsednikom vlade Ta-

tarescom in zunanjim ministrom Antonescom. Sprejel ga je v avdijenco kralj Karol in mu je priredil na čast večerjo. Cilj obiska je bil: zunanji minister Poljske je hotel dobiti od romunske vlade trajna zagotovila, da se Romunija ne bo vezala s sovjetsko Rusijo.

Iz okolice Hitlerja. Hitlerjev 48letni rojstni dan je slavila 20. aprila vsa Nemčija z velikimi paradami in prireditvami. Nemški vojski je izročil Hitler ob tej priliki 90 novih zastav. — Avstrijski notrajni minister Horstenau je bil v Berlinu sprejet od Hitlerja in se je z njim razgovarjal eno uro. Ko se je odpeljal minister iz Berlina 21. IV., je izjavil pred odhodom na kolodvoru nemškimi časnikarjem, da je navdušen nad vsem, kar je videl v Nemčiji, posebno pa v nemški armadi. Prepričan je, da med Nemčijo in Avstrijo ni sedaj več nobenih nepremostljivih težav.

Pogodba med prednjeazijskimi državami. V prestolici Perzije v Teheranu se bodo v kratkem sestali zunanji ministri prednjeazijskih držav: Turčije, Perzije, Afganistana in Iraka ter bodo podpisali sporazum o naslednjih točkah: varstvo sedanjih mej, izročitev političnih zločincev, ureditev zračnih in cestnih zvez ter o skupnem nastopu, če bi kdo ogrožal meje zgoraj omenjenih držav.

Angleške finančne težkoče. Novi davki, katere je razgrnil angleški finančni minister Neville Chamberlain v spodnji zbornici z novim državnim proračunom, so zadeli na nepričakovan odpor. Opozicijska delavska stranka je odobrila davčne poviške, ker gre za izpopolnitev angleške vojske, mornarice in letalstva. Konservativna stranka, koje eden od voditeljev je finančni minister in kateri pripada angleška težka industrija, se je postavila proti davčnemu zvišanju. Zastopniki težke industrije so izjavili, da požre ogromna davčna obremenitev ves čisti dobiček. Če bo prišlo do tolikega povišanja davkov, bo morala težka industrija obustaviti obrate. K dosežanju povišanja davkov za 20—33% hočejo poleg številnih drugih socialnih dajatev industrijalcem usiliti 25%ni davek na čisti dobiček. Če bo prišlo do tega davka, bi industrija delala zastoj. Konservativci so zagrozili finančnemu ministru, da ga ne bodo postavili za voditelja stranke, ko bo podal po kronanju kralja Jurja VI. ostavko predsednik vlade Baldwin. — Poleg omenjenega davčnega povišanja bodo na predlog ministrskega predsednika Baldwin zvišali plače poslancem tako, da bodo znašale 600 funtov letno, to je 150 tisoč Din.

Papirnato nadzorstvo velesil nad vojskujočo se Španijo. Zadnjič smo beležili kratko vest, da so pričele velesile z nadziranjem dovoza v Španijo na suhem in na morju. Kontrola je komaj dober teden v veljavi in se je že pokazalo, kako zgloda na morju. Ladje velesil sicer nadzirajo parnike, ki so namenjeni v španska pristanišča, nimajo pa pravice jih zapleniti ali zabraniti prevoz vojnega materijala. Nad španskim Marokom, ki je glavno oporišče Francovega nacionalnega gibanja, se kontrola sploh ne izvaja in ima tamkaj general Franco čisto proste roke za dovoz vsega, kar rabi na raznih frontah v Španiji. Pomorsko nadzorstvo je le

na papirju in je sedaj samo vprašanje: Kedo bo plačal stroške laži-kontrole?

Iz sovjetske Rusije. V Rusiji preganja Stalin na vso moč pristaše zaprtega bivšega organizatorja čeke in poštnega ministra žida Jagode. Odkrili so novo zarotniško stranko, kateri pravijo »jagodisti«. Jagoda je na svojem visokem položaju razpredel zaroto proti Stalinu in njegovim najožjim prijateljem. Jagodove zaupnike, ki so bili sami židje in načelniki raznih oddelkov tajne policije ali čeke, sedaj zapirajo na vseh koncih in krajih z obdolžitvijo, da so nastavili v Stalinovi loži v gledališču močan pekleni stroj, ki bi bil ugonobil Stalina in vso njegovo spremstvo, da ga niso v zadnjem hipu odkrili. — Katarina Auerbach, ki je živela do aretacije skupno z Jagodo, in je bila državna tožilka pri ljudskem sodišču, je pred prostovoljnim zastrupljenjem poslala svojemu bratu pismo, v katerem pravi: »Vzamem si življenje samo za to,

da mi ne bo treba gledati, kako se bo vse, pri čemur sem sama sodelovala, podrla v morju krvi in blata, da mi ne bo treba biti priča konca sovjetskega režima, ki ga je izpodkopal Stalin sam.« — Sovjetska vlada je dala nalog, da se najstarejši ruski samostan, ki stoji pri Kijevu in je bil ustanovljen leta 1070, poruši. — Sovjeti so prepovedali ruskim pravoslavnim škofom in prelatom, da se zberejo in izvolijo naslednika umrlega metropolita Krutizika, ki je bil začasni poglavar pravoslavne cerkve v Rusiji. Sovjetska vlada hoče smrt škofa Krutizikija izkoristiti, da pusti rusko pravoslavno cerkev brez poglavarja.

Kako bo štedila Japonska za vojno industrijo. Vse japonske vladne stavbe bodo do leta 1939 gradili zgolj iz lesa, da bodo prihranili železo, ki ga zmeraj več potrebuje vojna industrija. Leta 1939 pa bo japonska proizvodnja železa tolika, da bodo lahko odpravili te omejitve.

Volitve v Kmetijske zbornice 27. junija.

Volitve v kmet. zbornico za dravsko bavinovino je razpisal kmet. minister s soglasjem predsednika vlade 27. junija.

Kdo je lahko in kdo ne sme biti izvoljen.

Za svetovalca kmetijske zbornice je lahko izvoljen državljan kraljevine Jugoslavije, kateremu je kmetijstvo ali gozdarstvo glavni poklic in ki najmanj zadnja tri leta prebiva na področju zbornice. Star mora biti vsaj 25 let in znati mora govoriti, brati in pisati državni jezik. Biti ne sme aktivni državni ne samoupravni uradnik ali nameščenelec. Ne sme biti aktiven ali vpokojen nameščenelec kakšne kmetijske zbornice in ne član kake druge zbornice. Obsojen ne sme biti na ječo ali na strogi zapor daljši od leta dni. Ne sme biti obsojen na izgubo častnih pravic in ne sme biti pod varuštvom.

Prenos volilne pravice.

Član zbornice lahko svojo aktivno in pasivno volilno pravico prenese na potomca, ki dela na roditeljskem posestvu in izpolnjuje pogoje za izvolitev za zborniškega svetovalca. Prenos te pravice se izvrši z overovljeno pismeno izjavo.

Srezi in občine.

Za vsak srez se voli po en svetovalec in po en namestnik, voli ju pa volilno telo 50 oseb.

Mestne občine spadajo v tisti volilni srez, v čigar področju so.

Občinski odbor (mestni svet) voli iz vrst članov občine toliko volilcev, kolikor jih pride na tisto občino sorazmerno z njenim katastrskim čistim dohodkom, v primeri s celotnim katastrskim čistim do-

hodkom vsega sreza, všteti tudi mestne občine, ki so v mejah tega sreza.

Kje se voli in volilni odbor.

Volitev zborniškega svetovalca in njegovega namestnika se vrši na sedežu sreza, v poslopju, ki ga določi župan sedeža sreza. Volilni odbor tvorijo starešina sreskega sodišča, pristojnega za kraj volitev, ali pa sodnik, ki ga določi starešina tega sodišča, kot predsednik, člani so pa sreski kmetijski referent, a če tega ni, sreski referent s fakultetno izobrazbo, ki ga določi sreski načelnik, in dva občana, ki ju določi predsednik po številu pravnih glasovalcev največje kmečke občine v srezu.

Kako se vrše volitve?

Volitve se vrše tajno z listki; na njih mora volilec napisati krstno in rodbinsko ime kandidata za svetovalca in njegovega namestnika ter kraj njunega stalnega bivanja. Pred izročitvijo glasovnice je volilec dolžan pokazati predsedniku volilnega odbora potrdilo občine (mesta), da je res volilec.

VAŽNO IN NUJNO!

Cirilova tiskarna je izdala zakon o kmetijskih zbornicah. Knjižica stane 5 D, za naročnike »Slovenskega gospodarja« 2.50 Din. Kakor hitro boste prečitali današnjo številko »Slovenskega gospodarja«, takoj pišite dopisnico na Tiskarno sv. Cirila, da Vam pošlje omenjeno knjižnico, iz katere boste zvedeli vse podrobnosti glede volitev v kmetijske zbornice.

Mussolini za sv. pismo. Nemški fašizem (narodni socializem) meče sv. pismo iz nemških šol, italijanski fašizem pa ga v šole uvaja. Mussolini je namreč poslal vsem direktorjem in upraviteljem šol naredbo, s katero predpisuje uporabo sv. pisma nove zaveze za šolsko vzgojo in čiš-

tanje sv. pisma v šolskem pouku. V naredbi stoji med drugim tudi to: »Vsi ravnatelji, profesorji in učitelji naj čitajo sv. pismo, naj s to božansko knjigo seznanijo otroke ter naj jo njim raztolmačijo! Naj se trudijo, da se bodo otroci najlepša mesta iz te knjige naučili na pamet! Ta knjiga naj ne manjka v nobeni knjižnici, ker ostaje vsa stoletja nova! To je največja in najpotrebnejša knjiga, ker je božanska! Narodna vlada hoče s tem postaviti mladino in po mladini dušo italijan-